

octem, žádej si uplvání, podej se rauám, poličkům; hled abys byl ověncen trním, t. j. veď přísný život v Bohu; obal se (potupným) pláštěm šarlatovým, vezmi třtinu, nechť posměšně poklekávají před tebou ti, kteří se rouhají pravdě; konečně s Kristem rád buď ukřižován i usmrcen i pohřben, abys s ním i z mrtvých vstal a spolu oslaven byl a kraloval, Boha patře, jak veliký jest a od něho též patřen byl, jež v Trojici ctíme a oslavujeme i prosíme ho, aby se nám poznati dal, pokud v poutech tělesnosti své s to jsme, v Kristu Ježíši, Pánu našem, jemuž budiž sláva na věky. Amen.

Neposkvrněné Početi Marie Panny.

Dogmatická úvaha.

Podává Josef Dudych, Pertholtický farář na odpočinku v Praze.

1. Pád člověka a zaslíbení Vykupitele.

Mojžíš vypravuje, jak Bůh všecky věci stvořil, a stvořené vždy za dobré uznal. Z té příčiny činí tedy každá věc, a to právem, nárok na jistou vznešenost, která jí plyne z toho, že sám Bůh za dobrou a dokonalou ji prohlásil; a tato vznešenost jest spolu také její radost, chlouba a blaženost. Každá stvořená věc jest rozličným změnám a i úplnému zániknutí podrobena, toliko *duše* člověka, jako „dech netělesný vdechnut netělesnou bytostí“ (Sv. August. O Městě Božím 13, 24.) vyznamenána jest nesmrtelností. Proto jest její vznešenost nevyrovnaně větší nade tvory jiné, a její radost a blaženost nejvyšší a nejstálejší, přidržuje-li se Boha, nejvyššího dobra, z kterého pochází.

Avšak nezůstal člověk v tomto stavu blaženém. Adam

a Eva spáchali v ráji první hřích, na který hned v zápětí následovaly: *zahynutí a smrt* (Job 28, 22.).

Na vyhlazení věčné smrti slíbil Bůh lidem vykupitele, aby je od pokuty hříchu vysvobodil. Hřích byl spáchán neposlušností, a vykupitel musel se vyznamenati poslušností, aby neposlušnost prvních lidí napravil, a provinění odpustitelné učinil. Bylo třeba, by na sebe vzal podobu člověka, aby lidi, kteří se svými hříchy Bohu tak znelíbili, že je až téměř k vyhlazení ztrestal, na se vzatým člověčenstvím opět před Bohem povznesl.

K nešťastnému stavu lidí ustavičně zření maje dobrotivý Bůh opakoval později učiněné v ráji zaslíbení v takovém krásném postupu, že se vědělo, kde a z koho se vykupitel narodí; co bude činiti, jakým způsobem vyučovati, k svatosti života nabádati; jak se bude za hříšné pokolení lidské obětovati, a celým svým životem a z mrtvých vstáním, co skutečný vykupitel Bůh prokazovati.

V plnosti času narodil se vykupitel Ježíš Kristus, aby svou smrtí na kříži lidi z prvotního hříchu a věčné smrti vyprostil, a lásce Boží opět navrátil.

2. *Maria v starozákonních znameních.*

Ježíš Kristus přišel na tento svět jako člověk. An ale dle učení sv. Pavla „skrze jednoho člověka hřích na tento svět všel, a skrze hřích smrt, a tak na všechny lidi smrt přišla, v němž všickni zhřešili“ (Řím. 5, 12.): byl by Ježíš Kristus, Bůh nejčistší, musel naroditi se z matky hříchem prvotním poskvrněné.

Avšak Bůh jinak v nevystihlé moudrosti své ustanovil. On mluvil skrze své miláčky k svému vyvolanému národu taková slova, a podával taková znamení, z kterýchž by rozum mohl býti usvědčen, že za příčinou narození svého Syna hned z prvopočátku nové božské

a takové dílo zamyslí činiti, jakého nebylo, aniž kdy budoucně býti mělo, totiž: běh prvotního hříchu jediné u matky Syna svého zastaviti, a ji neposkvrněnou učiniti, by nejčistší Syn jeho z těla čistého se narodil.

Nacházejí-li se proroctví o budoucím Vykupiteli v Písmě toliko zde onde, a ještě jako za závojem podána: leží na jevu, že marný byl by každý pokus chtíti podati o matce téhož Vykupitele proroctví zřejmá; avšak na některých místech předce k tajemné události této se poukazuje.

V starozákonním Písmě svatém oslavuje se na mnohých místech *Moudrost*, kterýmžto jmenem vyrozumívá církev svatá: *Marii*, matku Ježíše Krista, syna Božího, již Bůh v starozákonním zjevení toliko zponenáhla a jako za nebeským závojem zjevoval, aby později, po skutečném svém se objevení, zvláštním božským omilostněním byvši vyznamenána nábožných myslí mocně a mocněji k sobě přitahovala.

1. Bůh sklíčil a ponížil Joba, aby jej oslavil a povýšil — až bude jako zlato v ohni zkušeno. V tomto zkoušení rozkvětly nejutěšeněji cnosti jeho; a když oželel den svého narození, zabral se do chvály *Moudrosti Boží*, a podává o ní tuto zprávu: „Vysoké a vznešené věci nebudou připomínány k přirovnání jejímu: táhneť se pak Moudrost z skrytých věcí. Zahynutí a smrt řekly: Ušima svýma slyšeli jsme pověst o ní. Bůh zná cestu k ní, a tehdáž — hned v prvopočátku při stvoření — viděl ji, a zjevil, a připravil a vystihl (Job 28, 18. 22. 23. 27.).“ — Jest tedy *Moudrost* majetnicí něčeho velmi vznešeného a neobyčejného, což při nikom jiném co ozdoba připomínáno nebude. A shledává se při Moudrosti hned v prvopočátku tak mocná působivost, že zplozenci prvního hříchu, zahynutí a smrt řekly: *Ušima svýma slyšeli jsme pověst o n*

Když tedy církev jmenem *Moudrosti* vyrozumívá bohorodičku *Pannu Marii*, a tato jest majetnicí něčeho tak vznešeného a neobyčejného, že to při nikom jiném připomínáno nebude: jeví se zde jako za průzračným závojem nějaká zvláštní milost Boží, která, až pokolení lidské bude dospívati, nepochybně více a více se odhalí, a svým časem v skutek uvede. Zahynutí a smrt, vyplynuvší z prvotního hříchu, jsou v postrachu, že jejich původce ze zvláštní milosti a vůle Nejvyššího u svém všeobecném běhu bude muset uhnouti, a Marii neposkvrněnou ponechat; ano i další slova jejich: *Bůh zná cestu k ní*, hned v prvopočátku *viděl ji, a zjevil, a připravil, a vystihl*: nejsou-liž řadou nezpytatelných soudů Božích? Nic jinak nežli jako by se pravilo: *Maria*, vedle které vysoké a vznešené matky nebudou připomínány a k ní přirovnávány; která se stala postrachem zplozenců prvotního hříchu zahynutí a smrti: táhne se hned od stvoření světa nevystižitelnými cestami z skrytých věcí! Toliko Bůh zná cestu k ní, viděl ji v čistotě, zjevil k poctění, připravil k obdivu, a vystihl svou všemoudrostí!

2. Hospodin obdarovav Šalomouna ku prosbě jeho moudrostí nevyrovnanou, nadchnul jej svým Duchem tak, že vůli Boží zcela se podrobiv, o nejvyšší Moudrosti, jíž církev vyrozumívá bohorodičku *Pannu Marii*, takto se pronesl: *Všecka jsi krásná, přítelkyně má, a poskvrny není na tobě.* (Pís. Šal. 4, 7.). Bylať slova tato pro tehdejší dobré duše velmi radostná, neboť mysle kochaly se již v naději na Pomazaného Páně; u vyšší míře však pro ty, kteří teprv v budoucích časech měli z této zvěsti o bohorodičce radovati se, měla onano slova býti svědectvím, že Bůh neopomenul nyní určitěji zmíniti se o tom, co ze zvláštní své milosti jako ozdobu rodičce Syna svého připravil, a

spolu za zvláštní její odměnu ustanovil: *poskvrny není na tobě*.

3. Ještě tápal národ israelský ve tmách, ještě nechápal, že to, co se děje v národě nadpřirozeného, nic jiného není leč výborná příprava k znovuzrození velkých a slávy jména Hospodinova důstojných věcí; ještě byl národ ten u víře v svého Boha nedospělý, viklavý a hle! dcerám Sionským a královnám Maria Panna objevila se onyť „*Nejblahoslavenější*“ ji nazývají a uchváceny neobyčejným světlem táží se bezděky: *Kteráž jest to, jenž kráčí jako denice vycházející, krásná jako měsíc, výborná jak slunce, hrozná jako vojenský šik spořádaný* (Pís. Šal. 6, 9.)?

Odkud tento nával chvály? Odkud to plesání dcer israelských z neposkvrněné její krásy? Jest zajisté smysl slov těch: *Nejblahoslavenější Maria*, matka Spasitele světa *hned vycházející* v život t. j. *hned ve svém početí* „krásná jako měsíc a výborná jako slunce,“ tedy *neposkvrněná* se stkví, a v tomto svém odění, „hrozná jako vojenský šik spořádaný,“ náběhům prvotního hříchu, a z něho vzniklým vzavším zahynutí a smrti tak vzdoruje, že nepřekonaná stojí v záři světla nebeského.

4. Šalomoun spatřil pojednou utěšený nebeský zjev. Velebná postava nebeská vystupuje v úplné dokonalosti z místa, na němž toliko zakrnělé trní a hloží v chudé písčité půdě se nalézají. Spanilost její jest tak vyniklá, a zářící dobrotivost tak mnohotvárná, že Šalomounův nábožný cit zcela unáší a on vyznává: že ta nebeská postava, co vzor čistoty a krásy všech dcer na zemi, nedostižitelně oblažuje a nejmilostivěji k sobě vábí, a to tím více, an ji vidí *opřenou o svého milého*, v jehož podstatě není na pohled rozdílu od podstaty její. Obě tyto bytosti jsou patrně prosté všeliké vady, a nabývajíce půvabnosti a nevyslovitelné vznešenosti ze sebe samých,

zdají se pociťovati svých rozkoší toliko v tom, že již pouhým svým zjevem po blahu toužících mohou oblažiti, nasmělých a opovržených k sobě vábiti, a čistých zasvěcených sobě podobnějšími učiniti. V pocitu nebeské blaženosti ze zjevu tohoto plynoucí volá Šalomoun u vytržení: „*Kteráž jest to, jenž vystupuje z pouště oplývající rozkoší, podepřena na milého svého*“ (Pís. Šal. 8, 5.)?

Hnutí v mysli Šalomounově jest nesmírné, a odnikud jinud než odtud pochází projevené jeho udivení: že ta, která oplývá rozkoší, a již církev zove *Maria*, jediná vystupuje *neposkvrněná* z trní a hloží prvotního hříchu. Podalť tudíž Šalomoun slovy svými: *vystupuje z pouště podepřena*, zcela určitou zprávu: že poskvrny na sobě neměla, hned tehdáž, an do života vystupovati počala, t. j. *hned u svém početí neposkvrněná byla skrze milého svého, na něhož se podepřela*.

Nacházíť pak neposkvrněnost Panny Marie svou oporu v neposkvrněnosti syna svého Ježíše Krista. Jestť neposkvrněnost nejúžeji spojena se svatostí, která s ní žádným hříchem nemá nic společného; a z té příčiny patří *Maria* byť dle přirozeného běhu plození do pořadu pozemčanů, nic méně dle vůle, milosti a opory Boží, do světlé třídy nebešťanů.

3. *Maria v znamení novozákonním.*

Miláček Páně sv. Jan, když mu dáno bylo viděti v duchu počátek slavného království Kristova, spatřil z nadání velebný nebeský zjev, a zachvácen nebeskou blažeností, oznamuje: „*Ukázalo se znamení veliké na nebi: Žena, oděná sluncem, a měsíc pod nohama jejima, na hlavě její koruna dvanácti hvězd. A dána jsou ženě dvě křídla velké orlice, aby letěla od tváře hada.*“ (Zjev. 12, 1. 14.).

Na nebeském klenutí spatřil sv. Jan vystupovati ženu v slunci beze skvrny; nikde ni nejmenšího temného

obláček, jenž by nějakého stínu na velkolepost její vrhal. Přichvátal i měsíc, a přičinil svým světlem, aby všeliký stín i nejmenší skvrny byl poznán. Neboť nad to ozářovalo hlavu její dvanáctero hvězd, vyznačujících jasně korunu, jako z nebeských drahokamů uvitou, a tou sluneční a měsíční září zvelebenou; aby pak veškeré to v onom okamžiku rozpoutané a sem snešené světlo náznakem něčeho vyššího a opravdově nadpřirozeného se býti okázalo: hle! dána jsou ženě dvě křídla velké orlice, aby v nejdokonalejším své neposkvrněnosti sebevědomí, od tváři prvotního a hadem způsobeného hříchu pryč letěla, aniž s ním *nějaký zápas měla!*

Když tedy nevidanou slávu této ženy, která svrchu, spodem i kolkolem, oslňujícím světlem nebeským ozářena byla, církev svatá přivlastňuje *Panně Marii matce Boží*: zajisté patrné, že tohoto zjevu hluboké tajemství nic jiného nevyznaменává nežli: že na *Marii Panně, matce Boží*, poskvrny prvotního hříchu není, a ona zvláštní milostí Boží jemu unikla. A tomu-li tak, zdaž nepřislušelo Bohu ukázati slávu její čímsi nevidaným a neslýchaným? Zdaž prázdná jsou slova: *aby letěla od tváři hada?* Kdyby Bůh nebeskou slávu propůjčil poskvrněnosti, kterak by medle neposkvrněný Syn jeho mohl jí za oporu sloužiti?

Protož osvědčovala všecka tato staro- i novozákonní znamení tajemný úmysl Boží: že za slíbeného vykupitele, nejčistšího Boha, bude předcházeti nejčistší žena; a ta musela býti nadpřirozeným způsobem ozářena sluncem, měsícem a hvězdami, ať z ní vzešlo „Slunce spravedlnosti.“ (Malach. 4, 2.)

4. *Neposkvrněná matka Syna nejsvětějšího.*

Slunce spravedlnosti jest Ježíš Kristus, pravý Bůh. On přišel s nebe, a co Nejčistší, nemohl než do nejčist-

šího lůna vstoupiti. An ale bylo porušeno všeliké tělo, a ten Nejčistší chtěl nicméně na světě v těle přebývati, tělo z těla na se vzíti a se naroditi: tedy se to mohlo státi toliko *zázrakem*, aby jeho božská neposkvrněnost ne-
utrpěla.

Bůh tedy nejprvé mnohými spůsoby přednost a vznešenost matky Syna svého naznačil a zvláštní milosti jak jejímu tělu tak i duši propůjčil; tělo ozdobil nebeskou příjemností a krásou, a duši čistotou, neposkvrněností, nechav dlouho napřed zvěstovati zázrak: *Aj, panna počne a porodí syna, a nazváno bude jméno jeho Emanuel t. j. Bůh s námi* (Isai. 7, 14.). A do lůna této *panenské čistoty*, která jest souhrn všeliké půvabnosti, příjemnosti a krásy, vložil Syna svého opět zázrakem, nechav skrze anděla Gabriela Panně Marii zvěstovati, že početí jeho stane se *zastíněním Ducha svatého*, aby přirozené rozplozování se prvotního hříchu, jak ze strany rodičky, tak i ze strany plodu se přerušilo a *neposkvrněnost obou* osvědčila se podle nevyslovitelné milosti Boží zabezpečenou.

Dvojí tato neposkvrněnost: při matce zvláštní a nutnou milostí, a při Synu božskou přirozeností, nalezá se náležitě ojasněna svým v jedno splynutím; neboť chápe rozum snadněji neposkvrněnost matky, když jest usvědčen, že nejčistší Bůh v lůně poskvrněném ukryt zůstatí nemohl. Ježíš jest slunce spravedlnosti (Mal. 4, 2.); a jaké jest účastenství spravedlnosti s nepravostí? Ježíš jest světlo světa (Jan 8, 12.); a jaké jest společenství světla s temností? Ježíš jest Kristus, Syn Boha živého (Mat. 16, 16.); a jaké jest sblížení Krista s Belialem (2. Kor. 6, 14. 15.)? I jest tedy *neposkvrněnost Panny Marie, matky Boží, nejryzejší důslednost neposkvrněnosti Ježíše Krista, syna jejího*; ona jest nebeská chloub, sláva a koruna matky i syna.

5. Výroky Tradice o neposkvrněnosti Marie Panny.

Ačkoli bychom ještě k jiným výrokům Písem sv. poukázati mohli, které předobrazně povědíny byly o Marii Panně neposkvrněné, jako n. př. v knize Moudrosti 1. 4: „*V zlovolnou duši nevejde aniž bydleti bude v těle, které poddáno jest hříchům* (Moud. 1, 4.), poohlédneme se již po druhém stezejném prameni víry naší svaté, t. j. Tradici.

Mámeť dosti výroků takových, kteréž o tom svědčí, že hned od samého počátku svého církev Marii Pannu s ohledem na nesmírnou důstojnost materství Božího co neposkvrněnou ctíla a oslavovala. Od počátku církve nebylo ni jednoho století, v němž by zvláštní ctitelové Marianští nebyli povstali, a její důstojnost co Bohorodičky, a neposkvrněnost od prvotního hříchu, za věc jistou byli pokládali a prohlašovali.

Tak učil již sv. *Thesifon*, dle podání učeník sv. apoštola Jakoba, o jejím neposkvrněném početí toto: „Kdyby byla v hříchu počata, nikdy by anděl nebyl k Panně řekl: *Zdrávas milosti plná!*“

Sv. *Ignát* mučeník píše: „Vypravujeť se nám od hodnověrných mužů, že v Marii matce Ježíšově, s přirozeností lidskou i přirozenost andělské svatosti spojena byla.“ (V l. k Janovi.)

Origenes: „Maria nebyla nakažena svůdným dechem hada.“ (Hom. 2.)

Sv. *Cyprian*: „Nedovolilyť ani slušnost ani spravedlnost, aby Maria co vyvolená nádoba obecnou skvrnou znečistěna byla. Mělať s námi lidmi toliko přirozenost, ne však vinu hříchu společnou.“

Jak hluboko zakořeněná byla víra v neposkvrněné Početí Panny Marie již v čtvrtém století, seznáno budiž také z oněch nábožných vzdechů, jež svatému *Ambroži*

vyluzovala, an se modlil: „Rač mne přijmouti, o Bože můj! ne z rukou Sáry, nýbrž z rukou Marie neposkvrněné Panny, kteráž zůstala čistá ode všech poskvrn hříchu; neboť syn Boží, bera na se člověčenství, nevyvolil sobě nádobu ze země, ale s nebe, vysvětiv ji na chrám čistoty. (Řeč 22. v žal. 118.)

Sv. *Jarolím* (r. 420.), vynikající všestrannou učností a obdivuhodnou bystrostí ducha, vyjádřuje se o neposkvrněném Početí Panny Marie takto: „Že matka Páně od každého hříchu čistá byla, o tom není pochybnosti prážádné; jestiž čest její nerozlučně spojena se ctí Syna, jenž žádného společenství s hříchem míti nemůže. Jako jest Kristus věčný panic: tak jest také matka tohoto věčného panice, věčně panenská matka a panna.“

Sv. *Augustin* praví: „O hříchu-li jest řeč, vyjímám nejblahoslavenější Pannu Marii, o níž v této otázce příčinou cti Boží dokonce mluviti nechci; neboť, kteráž za hodnou uznána byla počíti a poroditi toho, jenž jak všem známo, žádného hříchu neměl: ta musela zajisté více milostí obdržeti, aby nad hříchem zvítěziti mohla.“ (O milosti 35.)

Sv. *Jan Damascenský*: „Bůh dal Panně Marii takové tělo a takovou duši, jak příslušelo té, jenž měla přijmouti Boha v lůno své; neboť jsa svatý, nemůže leč ve svatých přebývati.“ (O pravé víře 4, 15.)

Sv. *Tomáš de Villanova*: „Svatí evangelistové o chvalách Marie mlčí, neboť nevypravitelná jest její velikost. Dosti bylo o ní říci: Z nížto se narodil Ježíš, jenž slove Kristus.“ (Řeč 3. o narození Panny Marie.)

Sv. *Alfons Liguori*: „Slušelo-li, aby Bůh Otec ostříhal Marii, dceru svou, od hříchu prvotního; slušelo-li, aby Syn Boží matku svou před ním ochránil: slušelo zajisté,

aby též i Duch svatý vzdálil hřích dědičný od choti své.“ (Dn. ascet. 3, 1.)

6. *Definice nauky de Immaculata.*

Bylať sice víra v neposkvrněné Početí Panny Marie vždy v srdci přechytných křesťanů zakotvena, a od učitelů církve slovutných hájena. Nicméně dogmatické formulování článku toho teprv dobám pozdějším bylo zůstaveno.

Aby však stávalo i zevnějšího viditelného znamení této zbožné víry v neposkvrněné Početí Panny Marie: začal se v církvi hned v desátém století na mnohých místech slaviti *svátek Početí Marie Panny*, který v patnáctém století už po veškeré církvi na oslavu Marie Panny byl zaveden. Svátek tento nebyl z počátku nic jiného, leč spravedlivý zápas za onu zbožnou jednosvornou víru, toužící viděti Bohorodičku na nejvyšš oslavenou, a sobě milostivě nakloněnou. Církev pak dala tomuto spravedlivému zápasu svého schválení tím, že svátek na celý obor země rozšířila, a tak jednotu i u věci této zavedla, ačkoli výslovně o oné zbožné jednosvorné víře se tehdáž ještě nepronesla.

Sněm Tridentský, vzav v klidné a moudré uvážení učení katolické církve o prvotném hříchu, který od protestantů byl ze soustavy katolického učení vyloučen, vyjádřil se zcela určitě: „že v dekretu o prvotním hříchu není míněna blahoslavená a neposkvrněná Panna a Bohorodička Marie. *)

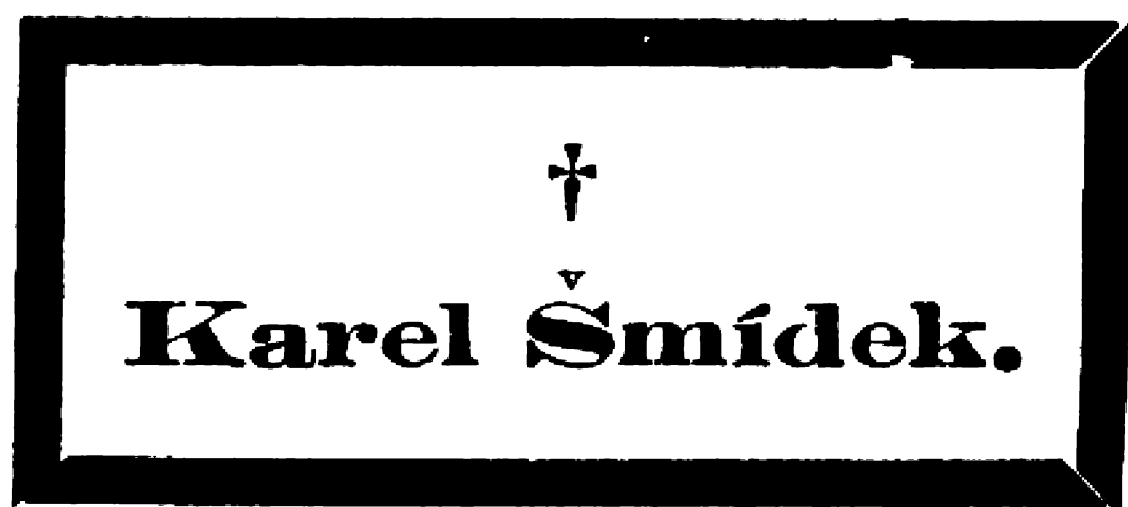
*) Declarat tamen haec ipsa Synodus, non esse suae intentionis, comprehendere in hoc decreto, ubi de peccato originali agitur, beatam et immaculatum Virginem Mariam, Dei genitricem, sed observandas esse constitutiones fel. rec. Sixti Papae IV. sub poenis in eis constitutionibus contentis, quas innovat. (Sess. V. de pecc. orig.)

Od té doby květla tato zbožná víra v církvi vždy utěšeněji a stále se rozmáhala. Obzvláštním toho důkazem v naší vlasti české jest *vysoké učení Pražské*. Dle nařízení císaře Ferdinanda III. z r. 1650 musel na této universitě každý rektor, děkan, professor a doktor přísahou slavně stvrditi, že chová zbožné domnění o neposkvrněném Početí blah. Marie Panny. Přisahu tu každoročně dne 8. prosince členové university v chrámě Týnském opětovali.

Jelikož tedy od svého prvopočátku až na naše časy nauka tato nížádnému náboženskému citu nepřekážela, ale brž jej podporovala a sílila; po ten celý čas po veškerém světě a na všech místech rozšířena byla, co pravá důslednost z Písma a Tradice plynula; z těchto velevážných důvodův, jakož i k prosbám netoliko biskupův veškerého katolického světa, ale i světských panovníkův, knížat a věřících veškerých stavů papež Pius IX. vyblásil u přítomnosti 54 kardinálů a 200 biskupův (mezi nimi 42 arcibiskupů), více než 1000 prelátův a kněží, jakož i více než 50,000 věřících z celého katolického světa, v Římě v papežském velechrámě sv. Petra se sešlých, mezi pontifikální mší co nejslavněji dne 8. prosince 1854 tento článek víry o neposkvrněném Početí Panny Marie: „*Nejblahoslavenější Panna Maria od prvního počátku svého početí, zvláštní milostí a výsadou všemohoucího Boha s ohledem na zásluhy Krista Ježíše Spasitele lidského pokolení, ode vší poskvrny viny prvotního hříchu prostá jest předuchována.*“ *)

*) Ad honorem Sanctae et Individuae Trinitatis, ad decus et ornamentum Virginis Deiparae, ad exaltationem fidei catholicae et christianae religionis augmentum, auctoritate Domini nostri Jesu Christi, Beatorum Apostolorum Petri et Pauli ac Nostra declaramus, pronunciamus ac definimus, doctrinam quae tenet: *Beatissimam Virginem Ma-*

Ustanovený tento článek víry o neposkvrněném Početí Panny Marie jest stkvělým svědectvím: že dřívější a po devatenácte století kvétoucí zbožná víra na zmar nepřišla, nýbrž po tento předlouhý čas tak ohromných prospěchů se dodělala, že sama ze sebe právního uznání svého co nejrozhodněji se domáhala. Víra tato nebyla tudíž od papeže Pia IX. ani nově vynalezena, ani jakožto něco z brusu nového světa ohlášena; papež jmenovaný toliko to, co v povšechné víře hned od prvopočátku uschováno (depositum) bylo, vynesl na jevo, za zjevení Boží prohlásil a věřiti nařídil. Slavné prohlášení neposkvrněného Početí Panny Marie za článek víry, není tedy nic jiného nežli: nejskvělejší vítězství pravdy a nejdrahocennější ovoce s nesmírného stromu církve, ano k svému uznání jeden tisíc osm set padesáte čtyry leta potřebovalo.

Jest nám opět truchliti nad ztrátou výtečného spisovatele českého, kterýž obratným pérem svým ku zdaru

riam in primo instanti suae Conceptionis fuisse singulari omnipotentis Dei gratia et privilegio, intuitu meritorum Christi Jesu Salvatoris humani generis, ab omni originalis culpae labe praeservatam immunem, esse a Deo revelatam, atque idcirco ab omnibus fidelibus firmiter constanterque credendam. (Encycl. „Ineffabilis Deus“.)

zkázy a pohromy jím způsobené unikl¹⁴²⁾. A kdyby byla zhřešila, byla by nikoli jako obyčejná žena milliontou nebo billiontou Evou, ovšem přirovnána jí jen dosti povrchně, t. j. hříšnicí obyčejnou, ale *druhou* Evou a to Evou pravou, jak před hříchem tak po hříchu, Evou rozhodující osud veškerého člověčenstva¹⁴³⁾.
(DOKONČ.)

— S M Ě S —

K důkazům neposkvrněného početí Panny Marie. — Na důkaz, že Panna Maria hříchu prvotného unikla, chápali a chápají se někteří též oněch výroků, kterými sv. Otcové přirovnávají P. Marii ku γῆ παρθένος, z níž Adam stvořen byl; panenství vykládají hledíce k Gen. 3, 17 jako stav nestižený kletbou. Takové výroky nacházíme na př. v apokryfní Epistola presbyterorum Achaiae (M. 2,1225, B: καὶ ἐπειδὴ ἐκ τῆς ἀμωμότητος γῆς ἐπερόνει ὁ πρῶτος ἄνθρωπος . . . ἀναγκαῖον ἐπῆρξεν, ἵνα ἐκ τῆς ἀμωμότητος παρθένου ὁ τοῦ Θεοῦ Υἱὸς τέλειος ἄνθρωπος γεννηθῇ), v apokryfním spise *Abdioně*, De historia certaminis apostolici (ne po XII. stol.; Coloniae 1569, l. 8 [Barthol.] p. 260: Primus homo Adam dictus est, qui de terra factus est. Terra autem illa, de qua factus est, virgo fuit: quia nec sanguine humano polluta fuerat, nec ad sepulturam alicuius mortui a quoquam erat aperta. *Par* ergo, ut dixi, ut qui filium virginis vicerat, a filio virginis vinceretur.) I *Afrem* o tom mluví (Hymni de b. Maria 18, 30. Lamy II, 614), ale u něho virgo = non sulcata. Jiné výroky toho druhu mají *Irenaeus*, Haer. 3, 21 (M. 7,954, C); *Theodotus Ancyrr.*, In nat. Domini n. 1. M. 77, B; *Sophronius*, In annunt. Dp. n. 49. Ballerini, Syll. II, 128; *Andreas Cret.*, In annunt. Dp. M. 97,

¹⁴²⁾ Proclus, Or. VI. (de laud. Dp.), n. 16. M. 65, 752, A: Ἀλλὰ πάλιν ἡμῖν ἐστὶ πρὸς δευτέραν ὁ πόλεμος, πρὸς ἀφθόρον γυναῖκα ἢ παράταξις [ἐκείνη τῆς φθορᾶς μεταλαβοῦσα].

¹⁴³⁾ Sophronius, In annunt. Dp. n. 33. M. 87, 3261, A: Σωφρονεστέραν με καὶ ἔμφρονα τῆς Εὐας ποιεῖ τὸ παράπτωμα· εἰς ὅπερ αὐτὴν ἀπόνηρον οὔσαν καὶ ἀπλαστον καὶ λογισμῶν ἐρεῦνης ἀμέτοχον, τὸ θολερὸν ἐκείνο κατήγαγε τοῦ ἀρχεκάκου δράκοντος σύριγμα. Δευτέρα γοῦν Εὐα οὐκ ἂν ποτε γένωμαι, λόγοις ἀηθέσι πιστεύσασα. Cf. n. 23 (M. 87, 3244, A): μήπως αὐτὴν [Μαρ.] . . . θεῖκῃς ἐκβάλῃ λακπρότητος [než počala Krista Pána] a n. 49 (M. 3285, C): ἐκείνη [ζωή] διὰ τὸν πρῶτον Ἀδὰμ θεῖκῶν αὐγῶν ἐξωρράνισται. A. Ballerini in h. l. M. 87, 3260, B poukazuje též k n. 12 a n. 18 a k tomu, že Gabriel na důkaz se non eum esse, qui in errorem ac perniciem impellat, nullas insidias memorat ac nullas ruinas, nisi quae ad protoparentum lapsum pertinent. Cf. Afrem, Hymni de b. M. 17, 18 ap. Lamy t. II, c. 596: Times Domine [Gabriel] tibi assentire; nam mater mea Heva assentiendo serpenti amice loquenti a gloria sua excidit [timeo, ne ego quoque excidam a mea gloria].

896, A; *Jo. Chrysost.* (vulg.), In annunt. Dp. M. 62, 765, D; *Proclus*, In nativ. Dom. Mai, Spicil. r. D. IV, p. XCII. Srovnáme-li výroky vypsané, patrně jest, že aspoň přímého důkazu z nich nabyti nelze; leda z analogie mohlo by se snad dokazovati. Než lépe bude přestávati na menším počtu důvodů nekolicových, než pravdu krýti mračnem pavučiných.

P. A. Špaldák T. J.

K interpretaci dekretu o mešních stipendiích. — Dekretem posv. Sboru vykladačů koncilu Tridentského „*Ut debita sollicitudine*“ ze dne 11. května 1904 upraven velice důležitý předmět církevně-právní, týkající se mešních stipendií¹⁾. Bylo lze se nadíti, že dekret tento nezadá tak hned příčiny pochybnostem, nýbrž že jím předmět dotyčný přesně a plně vyčerpán. Než skutečnost dokázala opak toho, jelikož, ač nedávno teprve vydán, stal se již podnětem několika dotazů, na něž posvátné Kongr. Concilii bylo odpovídati. „*Acta Sanctae Sedis*“ vol. XXXVII. fasc. 8. přináší pět takovýchto dotazův a rozhodnutí. Jelikož rozhodnutí ta a odpovědi pro interpretaci zmíněného dekretu „*de observandis et evitandis in missarum manualium satisfactione*“ nemalé jsou důležitosti, neváháme je tuto v plněném znění uvést.

I. Aliphan. Circa interpretationem Decreti super Missas manuales.

Beatissime Pater, Episcopus Aliphanus²⁾ humiliter petit solutionem sequentium dubiorum, quae sese referunt ad Decretum *Ut debita sollicitudine*, editum a. S. Congr. Concilii die 11. Mai 1904.

I. An Missae, quae *ex onere perpetuo inhaerent ecclesiae, monasterio, confraternitatibus aut locis piis quibuscumque*, sed in nulla ecclesia sunt constitutae, ita ut a quolibet sacerdote pro administratorum arbitrio ubivis applicari possint, accenseri debeant inter fundatas vel potius inter manuales ad effectum decreti? II. An sacerdotes, quibus a rectoribus seu administratoribus ecclesiarum committitur satisfactio unius aut plurium legatorum Missarum, in ecclesia fundatorum, possint pro suo arbitrio committere earum Missarum celebrationem aliis sacerdotibus *cum minori eleemosyna etiam extra ecclesiam propriam*? III. An sacerdotes fruentes *capellaniis fundatis* sive ecclesiasticis sive laicalibus possint aliis sacerdotibus Missas suarum cappellaniarum celebrandas committere *statuta eleemosyna pro suo arbitrio*? IV. An Episcopus possit *sub censuris latae sententiae* compellere sacerdotes, beneficiatos et administratores locorum piorum in fine cuiuslibet anni ad sibi tradendas Missas, quibus infra annum non satisfecerint, et sub iisdem poenis illis prohibere, ne mittant extra dioecesim?

¹⁾ Viz dekret ten v „Časop. katol. duchov.“ z r. 1905 str. 364 nn.

²⁾ Alife v Italii.